

АВТОРИ

Абашіна Людмила Олександрівна – старший науковий співробітник Національного історико-культурного заповідника «Чигирин».

Абрамова Ірина Валентинівна – завідувачка сектора «Музей «Будинок митрополита» відділу «Софійський музей» Національного заповідника «Софія Київська».

Барабаш Наталія Олександрівна – завідувачка кафедри соціально-політичних та економічних дисциплін Криворізького факультету Національного університету «Одеська юридична академія».

Березова Світлана Анатоліївна – старший науковий співробітник Національного музею історії України.

Бичковська Ганна Миколаївна – аспірант, молодший науковий співробітник (за сумісництвом) Центру пам'яткознавства Національної академії наук України і Українського товариства охорони пам'яток історії та культури.

Блакитний Максим Михайлович – вчений секретар Чернігівського історичного музею ім. В.В. Тарновського.

Будзар Марина Михайлівна – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України Київського університету ім. Б. Грінченка.

Ванжула Олена Миколаївна – старший науковий співробітник відділу музейної та науково-фондової діяльності Національного архітектурно-історичного заповідника «Чернігів стародавній».

Вечерська Ольга Вікторівна – старший науковий співробітник Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника.

Вечерський Віктор Васильович – кандидат архітектури, доцент кафедри музеєзнавства, пам'яткознавства факультету культурології Київського національного університету культури і мистецтв.

Виноградов Степан Васильович – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України Київського університету ім. Б. Грінченка.

Гаврилов Володимир Миколайович – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України, заступник директора з навчальної роботи Навчально-наукового інституту історії, етнології та правознавства ім. О.М. Лазаревського Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка.

Галь Богдан Олександрович – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії та політичної теорії Державного вищого навчального закладу «Національний гірничий університет».

Герасько Марина Олександрівна – кандидат історичних наук, завідувач відділу науково-просвітницької роботи Національного історико-культурного заповідника «Гетьманська столиця».

Гирич Ярослав Миколайович – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії, правознавства та методики навчання Глухівського національного педагогічного університету ім. О. Довженка.

Горова Алла Олександрівна – науковий співробітник відділу «Цитадель» Національного історико-культурного заповідника «Гетьманська столиця».

Горох Микола Володимирович – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник Чернігівського історичного музею ім. В.В. Тарновського.

Горькова Анастасія Олексіївна – вчений секретар Центру пам'яткознавства Національної академії наук України і Українського товариства охорони пам'яток історії та культури.

Гринь Павло Сергійович – магістрант історико-юридичного факультету Ніжинського

державного університету ім. М. Гоголя.

Гриценко Андрій Петрович – кандидат педагогічних наук, директор комунального закладу Березівської сільської ради «Слоутський навчально-виховний комплекс», старший викладач Глухівського національного педагогічного університету ім. О. Довженка.

Демиденко Надія Михайлівна – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник, завідувачка кафедри Сумської філії Харківського національного університету внутрішніх справ.

Діденко Яніна Леонідівна – учений секретар Національного історико-культурного заповідника «Чигирин».

Дмитренко Наталія Михайлівна – кандидат історичних наук, завідувачка історичного відділу Ніжинського краєзнавчого музею ім. І. Спаського.

Донець Анна Олександрівна – магістрантка історико-юридичного факультету Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя.

Жам Олена Михайлівна – завідувачка науково-дослідного відділу «Музей хліба» Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав».

Железко Костянтин Анатолійович – магістр історії, аспірант Центру пам'яткознавства Національної академії наук України і Українського товариства охорони пам'яток історії та культури.

Железко Роман Анатолійович – науковий співробітник Ніжинського краєзнавчого музею ім. І. Спаського.

Жуковський Мирослав Петрович – заступник директора з наукової роботи комунального закладу «Нікопольський краєзнавчий музей».

Заїка Віктор Володимирович – старший викладач кафедри історії, правознавства та методики навчання Глухівського національного педагогічного університету ім. О. Довженка.

Заїка Олена Яківна – кандидат педагогічних наук, доцент Глухівського національного педагогічного університету ім. О. Довженка.

Заїка Наталія Любомирівна – завідувачка науково-дослідного сектора «Музей українського рушника» Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав».

Зворський Сергій Леонідович – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник, завідувач сектора енциклопедичних досліджень Національної бібліотеки України ім. Ярослава Мудрого.

Земанек Антон Олегович – магістр, інженер KPMG Audit s.r.o (Прага, Чеська Республіка).

Зозуля Сергій Юрійович – старший науковий співробітник відділу історичного пам'яткознавства Центру пам'яткознавства НАН України і УТОPIK.

Іванченко Леся Антонівна – науковий співробітник Національної наукової сільськогосподарської бібліотеки Національної академії аграрних наук.

Казимір Віра Анатоліївна – кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії Навчально-наукового інституту історії, етнології та правознавства ім. О.М. Лазаревського Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка.

Казіміров Дмитро Вікторович – кандидат історичних наук, спеціаліст Чернігівського центру перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств установ та організацій.

Калашник Євген Станіславович – магістр історії.

Калінович Олена Ігорівна – завідувачка науково-дослідного сектора «Музей народного одягу Середньої Наддніпрянщини Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав».

Карась Анатолій Володимирович – директор Кролевецького районного краєзнавчого музею.

Карманов Юрій Олексійович – науковий консультант Реставраційної ділянки Георгіївського монастиря м. Умань.

Кедун Іван Станіславович – кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії та міжнародних відносин Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя.

Кириєвський В'ячеслав Дмитрович – краєзнавець, м. Шостка.

Коваленко Юрій Олександрович – завідувач науково-дослідного відділу Національного заповідника «Глухів».

Ковальчик Рафал Віктор – професор Інституту історії Лодзького університету (Польща).

Кондратенко Наталія Григорівна – старший науковий співробітник науково-дослідного відділу фондів Полтавського краєзнавчого музею ім. В. Кричевського.

Костенко Світлана Володимирівна – кандидат історичних наук, завідувачка художньої галереї Корсунь-Шевченківського державного історико-культурного заповідника.

Крижанівський Віталій Михайлович – кандидат історичних наук, старший викладач Глухівського національного педагогічного університету ім. О. Довженка.

Крупенко Оксана Василівна – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України та політології Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя.

Кулик Антон Андрійович – бакалавр історії, краєзнавець, м. Вороніж.

Кужельна Олена Валеріївна – начальник організаційного відділу виконавчого апарату Шосткинської районної ради Сумської області.

Кухарєва Наталія Михайлівна – завідувачка науково-дослідного відділу «Музей Заповіді Т.Г. Шевченка» Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав».

Лейберов Олексій Олегович – старший викладач кафедри всесвітньої історії та міжнародної політики Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя.

Лесик Людмила Василівна – магістр історії.

Лебедева Юлія Олександрівна – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник Науково-дослідного інституту українознавства.

Ликова Оксана Григорівна – науковий співробітник відділу сучасної художньої кераміки Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному.

Литовченко Олександр Леонідович – молодший науковий співробітник Національного архітектурно-історичного заповідника «Чернігів стародавній».

Луговик Тетяна Вікторівна – аспірантка кафедри археології, етнології та краєзнавчо-туристичної роботи Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка.

Луняк Євген Миколайович – доктор історичних наук, доцент, завідувач кафедри історії України, професор Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя.

Мамалага Віталій Вікторович – науковий співробітник відділу «Цитадель» Національного історико-культурного заповідника «Гетьманська столиця».

Маслійчук Володимир Леонтійович – кандидат історичних наук, докторант Харківської державної академії культури.

Мезенцев Володимир Ігорович – кандидат історичних наук (еквівалент Ph. D.), науковий співробітник Канадського Інституту Українських Студій (м. Торонто, Канада), виконавчий директор Батуриного українсько-канадського археологічного проекту від канадської сторони та співкерівник розкопок у Батурині.

Мельник Маргарита Олександрівна – науковий співробітник Національного заповідника «Глухів».

Мицик Юрій Андрійович – доктор історичних наук, професор, головний науковий співробітник Інституту української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського Національної академії наук України.

Міллер Наталія Василівна – учитель української мови і літератури Воронізького навчально-виховного комплексу Шосткинського району Сумської області.

Міден Ервін Лотарович – аспірант Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка.

Мірошниченко Надія Олександрівна – кандидат педагогічних наук, науковий співробітник Національного заповідника «Глухів».

Мірошниченко Олександр Миколайович – науковий співробітник Національного заповідника «Глухів».

Морозов Олександр Сергійович – директор Бібліотеки ім. академіка М.О. Лавровського Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя.

Мошик Ірина Вікторівна – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник, учений секретар Національного заповідника «Глухів».

Назарова Віра Валеріївна – генеалог, засновник сайту «Вихованцям глухівських гімназій присвячується...», співзасновник генеалогічного порталу «Єврейські корні».

Нікітін Віктор Григорович – кандидат медичних наук, краєзнавець, м. Конотоп.

Ольговський Сергій Якович – кандидат історичних наук, професор кафедри музеєзнавства і пам'яткознавства Київського національного університету культури і мистецтв.

Онопрієнко Олена Володимирівна – головний зберігач фондів Глухівського міського краєзнавчого музею.

Орлов Владлен Миколайович – кандидат історичних наук, науковий співробітник науково-дослідного сектора науково-освітньої роботи Полтавського музею авіації і космонавтики.

Перепелиця Алла Іванівна – молодший науковий співробітник Національного історико-культурного заповідника «Чигирин».

Петриченко Віктор Анатолійович – викладач відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний коледж».

Пістоленко Ірина Олександрівна – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник, завідувачка науково-дослідного сектора Полтавського музею авіації і космонавтики.

Подлевський Святослав Володимирович – старший лаборант Національного архітектурно-історичного заповідника «Чернігів стародавній».

Попружна Алла Василівна – кандидат історичних наук, доцент кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін Академії державної пенітенціарної служби.

Потапенко Максим Васильович – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя.

Прудько В'ячеслав Олександрович – кандидат історичних наук, асистент кафедри всесвітньої історії та міжнародних відносин Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя.

Рахно Олександр Якович – кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри історії України Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка.

Ребенок Валентин Володимирович – аспірант Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя.

Ревага Віктор Васильович – старший науковий співробітник відділу науково-фондової роботи Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав».

Ревага Наталія Миколаївна – старший науковий співробітник науково-освітнього відділу екскурсійно-масової роботи Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав».

Рига Данило В'ячеславович – молодший науковий співробітник Національного архітектурно-історичного заповідника «Чернігів стародавній».

Рожкова Людмила Іванівна – кандидат історичних наук, доцент Сумського національного аграрного університету.

Рой Світлана Вікторівна – бібліотекар Ніжинського краєзнавчого музею ім. І. Спаського.

Савицький Олексій Дмитрович – генеральний директор Національного заповідника «Глухів».

Саєнко Наталія Анатоліївна – завідувачка відділу археології Національного історико-культурного заповідника «Гетьманська столиця».

Салтан Наталія Миколаївна – кандидат історичних наук, доцент кафедри гуманітарних наук Харківської державної академії фізичної культури.

Сенченко Наталія Миколаївна – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник Центру пам'яткознавства НАН України і УТОПІК.

Сиволожська Каріна Юріївна – студентка Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя.

Ситий Юрій Миколайович – старший науковий співробітник Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка.

Снагощенко Валентина Володимирівна – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри всевітньої історії та методики навчання суспільних дисциплін Сумського державного педагогічного університету ім. А.С. Макаренка.

Солдатова Каріна Олександрівна – аспірантка кафедри історії України Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя, науковий співробітник відділу археології Національного історико-культурного заповідника «Гетьманська столиця».

Солодка Катерина Юріївна – студентка Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя.

Старченко Віра Іванівна – завідувачка сектора науково-дослідного відділу фондів Полтавського краєзнавчого музею ім. В. Кричевського.

Стахурська Анастасія Володимирівна – магістрант Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя.

Степенькін Станіслав Юрійович – кандидат історичних наук, завідувач історичного музею Корсунь-Шевченківського державного історико-культурного заповідника.

Страшко Євгенія Матвіївна – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України Ніжинського державного університету ім. М. Гоголя.

Сулима Оксана Сергіївна – старший науковий співробітник науково-дослідного відділу фондів Полтавського краєзнавчого музею ім. В. Кричевського.

Тарасенко Інна Юріївна – кандидат історичних наук, науковий співробітник відділу пам'яток княжої та козацької доби Інституту української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського Національної академії наук України.

Терех Микола Іванович – завідувач відділу «Цитадель» Національного історико-культурного заповідника «Гетьманська столиця».

Терещенко Олена Анатоліївна – пошукувач Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М.Т. Рильського НАН України.

Терещук Оксана Михайлівна – провідний екскурсовод, старший науковий співробітник Національного музею історії України.

Ткаченко Віктор Миколайович – кандидат історичних наук, старший науковий співробітник, учений секретар Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав».

Ткаченко Валентина Миколаївна – старший науковий співробітник Сумського обласного художнього музею ім. Н. Онацького.

Товстоляк Надія Миколаївна – кандидат історичних наук, доцент кафедри історії України та правознавства факультету географії, туризму та історії Державного вищого навчального закладу «Криворізький державний педагогічний університет».

Токарев Сергій Анатолійович – кандидат історичних наук, старший викладач кафедри археології, етнології та краєзнавчо-туристичної роботи Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка.

Травкіна Ольга Іванівна – кандидат історичних наук, завідувачка відділу музейної та науково-фондової діяльності Національного архітектурно-історичного заповідника «Чернігів стародавній».

Троцька Валентина Іванівна – старший науковий співробітник відділу археологічної кераміки Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному.

Трощинська Олена Іванівна – молодший науковий співробітник Національного історико-культурного заповідника «Чигирин».

Федевич Людмила Костянтинівна – заслужений працівник культури України, завідувачка відділу декоративного мистецтва Сумського обласного художнього музею ім. Н. Онацького.

Філіпова Ганна Володимирівна – аспірант Центру пам'яткознавства НАН України і УТОПІК.

Харковенко Роман Володимирович – головний спеціаліст сектора обліку пам'яток та ведення Державного реєстру нерухомих пам'яток управління охорони культурної спадщини Міністерства культури України.

Хармак Марина Миколаївна – науковий співробітник відділу «Цитадель» Національного історико-культурного заповідника «Гетьманська столиця».

Чередниченко Анастасія Миколаївна – кандидат історичних наук, провідний науковий співробітник Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника.

Черевко Ірина Анатоліївна – кандидат геологічних наук, завідувачка наукового сектора моніторингу нерухомих пам'яток Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника.

Чечель Жанна Анатоліївна – старший науковий співробітник відділу етнографії гончарства Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному.

Чурочкін Олександр Анатолійович – кандидат богослов'я, протоієрей, науковий співробітник Державного історико-культурного заповідника у м. Путивлі, настоятель парафії Різдва Богородиці с. Нова Слобода Путивльського р-ну.

Шакула Валентина Іванівна – молодший науковий співробітник науково-дослідного відділу «Музей хліба» Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав».

Шара Любов Миколаївна – кандидат історичних наук, доцент кафедри всесвітньої історії Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка.

Шевель Анжеліка Олександрівна – кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії Сумського національного аграрного університету.

Шишкіна Юлія Андріївна – молодший науковий співробітник Національного заповідника «Глухів».

Шкіра Людмила Миколаївна – завідувачка науково-дослідного відділу «Музей історії народного сухопутного транспорту Середньої Наддніпрянщини» Національного історико-етнографічного заповідника «Переяслав».

Щербина Світлана Вікторівна – кандидат історичних наук, доцент кафедри археології, етнології та краєзнавчо-туристичної роботи Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка.

Юрченко Сергій Борисович – директор Науково-дослідного інституту історії архітектури та містобудування м. Київ.

Юхно Федір Анатолійович – аспірант кафедри історії України Навчально-наукового інституту історії, етнології та правознавства ім. О.М. Лазаревського Чернігівського національного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка.

Яненко Анна Сергіївна – кандидат історичних наук, провідний науковий співробітник Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

СІВЕРЩИНА В ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Випуск 10

Технічний редактор – *В.В. Ісаєв*
Дизайн обкладинки – *Ю.О. Москаленко*
Комп'ютерне складання – *В.В. Ісаєв*
Коректура – *С.П. Жукова, О.І. Мошик*

Редакційна колегія збірника залишає за собою право на стилістичне, лексичне, орфографічне та пунктуаційне редагування матеріалів.

Надані авторами рукописи не рецензуються і не повертаються.

Листування з авторами на сторінках збірки не ведеться.

За достовірність фактів, посилань, приміток, коментарів відповідає автор (автори) публікації.

Редакція не завжди поділяє точку зору автора (авторів) публікацій.

Підписано до друку 04.05.2017 р.

Формат 60×84/8.

Ум. друк. арк. 59,52. Обл.-вид. арк. 75,32.

Наклад 100 прим. Зам. № 1392.

Видавець

Центр пам'яткознавства НАН України і УТОПІК
(Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції серія ДК № 2429 від 07.02.2006 р.);
вул. Лаврська, 9, корп. 19, м. Київ, 01015, Україна;
тел.: +380 (44) 2807879; e-mail: m-center@ukr.net

Виготовлювач

ПП. Лисенко М.М.

М. Ніжин, вул. Шевченка, 20

тел./факс: +380-4631-90995; e-mail: milanik@land.ru

УДК 94(477.5)+908(477.5)